

"dummodo habeatur ratio qualitatis periculi, & probabilitatis ejusdem, ac servata proportione inter periculum, & id quod accipitur.

"In universo Chinarum Regno domus publicas usurrias deputatas reperi res est usitata, in quibus Usurarias publici, facta sub pignorum cautione, pecuniam suam, sumpio lucro, ad usuram daze solent, ea tamen conditione, ut pro uno ducato singulis mensibus tantum quid accipiant, & si tantis elapsis annis pignorum Dominus pro iisdem recuperandis pignoris, soluta principali pecunia cum lucro non redierit, actio nem, & dominium, quod habebant in suis pignoribus illico amittant. Iste autem dominus Reipublicae necessaria sunt, & quamvis Usurarii vitam usurariam dimittere velint, à non desistendo à predictis usuris Judicis auctoritate compelluntur. Queritur utrum, si hujusmodi Usurarii converti velint fidem, possint baptizati manendo in suo statu Usurario propter causam supradictam, vel quidnam in tali casu agendum sit?

"Censuerunt Chinenses in statu Usurario permanentes baptizari non posse: si vero Judicis auctoritate compelluntur ad propria pecunia mutuandas, posse aliquid accipere, etiam recepto pignore ultra sortem principalem, tum ratione oneris, quod subire coguntur, tum ratione curæ in custodia pignorum, luci quoque cessantis, & danni emergentis: tempore nautem pretiatio, si ex venditione pignorum aliquid

"Ecclesiastici, Secularis, vel mixti fori hujus criminis cognitione sit, expendere non est hujus loci.

Illud autem haud est prætereundum, quod cuncti Reges, & Principes Catholicam Religionem profiteantur in Regnis, & Dominis sub gravissimis penitatis usuras prohibuerunt. Nec defuit Castellæ & Legionis Rex D. D. videlicet Alphonsus XI, qui intendens sumptuè tam derestabiliter scelus extirpare, speciali lege sanxit, hæresim sapere usurarum crimen declarando; (1) rogatum etiam legitur Praelatis, ut sententiam Excommunicationis in posterum fulminaret adversus Judices, quoscumqueve Oficiales fenerarunt documentum tradentes illud contrahentibus (2). Quot igitur mala ex cupiditate, animabús, populis proveniat, haud difficulter percipitur: protenditur enim crimen fœnoris adversus Nostrum Creatorem, humanae naturam, Idcirco amissionis sortit applicandæ parti, & tantumdem cuius tertia accusatori, residuumque fisco, irrogatur pena, pro primo delicto: angetur pro secundo ad mediatem amissionis bonorum publicanturque ejusdem bona pro tertio (3); præter relectas, inquam inabilitatis, infamiae haud penas effugiet (4).

Pariformiter reperitur hujusmodi delictorum puntum, & sapientius Judicibus Secularibus recommendata (5); nec intimi Consillarii Aula vulgo *primera del Gobierno Supremo* Castellæ Senatus ab hujus criminis instructione (6), notitia, & cognitione exactè assumenta, liberi manent: est enim hac Aula antidotus specialis vitiiorum, noxiumque publicarium in Dei officiis clementium Hispanicæ equitem Gentis Supremum hoc Tribunal, justitia depositum, cui tota hac in Regione inest, preclaris ejus Magistratibus intercedentibus, obeundi, imperandi facultas, jus dicendi, reddendi, justitiamque administrandi ergo peculiariter est competens, haud potuit non me-

(1) L. 5. tit. 19. lib. 8. *Ordinam. Ibi:* Es caso de hegredia.

(2) L. 1. tit. 6. lib. 8. Porque se halla que logro es muy gran pecado, y vedado, asien la Ley Natural, como de Escritura, y de Gracia, y cosa que pesa mucho á Dios: mandamos á todos los Juzgadores, y Entregadores, y otros Oficiales de qualesquier, de cualquier condicion que sean, en todos los nuestros Reynos, y en nuestro Señorío, que no juzguen, ni entreguen ningunas cartas, ni contratos de logro de aquél adelante; y demás mandamos, y rogamos á todos los Prelados de nuestro Señorío que pongan sentencia de Excomunión en cualquier que contra esto fuere:

(3) L. 4. ejusd. La codicia, que es raíz de todos los males, en tal manera ciega los corazones de los codicilios, que no temiendo á Dios, ni habiendo vergüenza á los hombres, desvergonzadamente dan á usuras en muy gran peligro de sus áimas, y daño de nuestros Pueblos: y por ende mandamos que qualsquier Christiano, ó Christiana de cualquier estado, y condicion que sea, que diere á usuras, que pierda todo lo que diere, ó prestare, y que sea de aquél que recibiere el empréstimo, y peche otro tanto como fuere la quantia que diere á logro; la tercera parte para el acusador, y las dos partes para la nuestra Cámara: y si después que alguno fuere condenado en esta pena fuere hallado que dió otra vez á logro, pierda la mitad de sus bienes; y sea la tercera parte para el acusador, y las otras dos partes para la nuestra Cámara; y si después que fuese condenado en esta pena segunda fuere hallado que dió otra

(4) L. 9. tit. 18. lib. 1. ejusd. § 14. Ha de tener particular cuidado en castigar los pecados públicos. L. 9. tit. 18. lib. 5. Por evitar los daños, que resultan de los fraudes, que los cambios, y mercaderías, y otros tratantes usan de llevar lo que no pueden, ni es permiso, só color de interese lícito por vias, y maneras exquisitas, mandamos, que no se puedan hacer, ni hagan contrataciones ilícitas, y reprobadas, ni otros contratos reprobados en fraude de usuras, y que las nuestras Justicias tengan especial cuidado de castigar á los que lo hicieren. *Vid. verb. Forum, lib. 2. secundo loco.*

(5) L. 62. tit. 4. lib. 2. § 2. En esta Sala, comenzando por la mayor obligación de acudir al servicio de Dios, se tenga cuidado de la guarda de la extirpatione

2 Usus autem est Jus utendi tantum rebus alienis; salva earum substantia. *Communis*, per text. in l. Cui usus 2. ff. de usu, & habitatione, & Inst. cod. tit. §. 1. & seq. 3 Unde minus Juris est in usu, quam in usufructu:

Cui enim usus aliquis rei legatus est, ut quidem potest, frui vero eadem non potest, textu expresso in cit. l. Cui usus 2. ff. de usu, & habitatione, ibi: *Cui usus relitus est, uti potest, frui non potest, & Inst. cod. tit. §. 1. ibi: Regnum animalium super sui Regni Statutum penitus instruendum necessaria, ut medella illa absque mora adhibeat, publicare tranquillitas subsistat. (1)*

Omnis ergo Judices vigilare debent, ne usuratum delicta perpetrentur. (2)

cion de los vicios, y remedios de pecados públicos: (3)

(1) *Instruct. Circul. 1767.* Por los *Acuerdos* 14. y 48. tit. 4. lib. 2. de la *Recopilacion*, está dispuesto la correspondencia que deben tener los Señores Ministros de la Sala primera de Gobierno del Consejo, en calidad de *Superintendentes de los Partidos* que se les destinan para velar sobre la conducta de sus respectivas Justicias, y si hay agravios, ó vexaciones públicas, ó otros desórdenes dignos de remedio, y también para instruirse de todos aquellos medios que puedan contribuir á mejorar el estado de los Pueblos de sus respectivas reparticiones. 1. Habiéndose interrumpido la puntual observancia de un establecimiento tan loable, que facilitaba al Consejo los medios de enterarse radicalmente del estado del Reyno sin gastos de los Pueblos, se ha tenido por conveniente mandar que cada uno de los Señores Ministros, en quienes se ha distribuido esta correspondencia, la restablezca, escribiendo á los Corregidores de su distrito, para que cada uno le informe del estado de los Pueblos de su Partido. 2. Si en ellos hay alguna usurpación, ó perjuicio de la *Jurisdicción Real*; si hay escándalos graves, ó reos por algún motivo detenidos en las cárceles, sin dar curso á sus causas; bien entendido, que ni por lo primero se ha de alterar, ni suspender el seguimiento de los *recursos de fuerza* á los Tribunales á que correspondan; ni por lo segundo se han de extraviar las causas de aquellos donde toquen, según su naturaleza. 4. Que excejos hay en gastos de *Cofradías*, agentes del verdadero culto, y si hay *Cofradías de Gremios* en contravención de la ley 4. tit. 14. lib. 8. de la *Recopilacion*. 4. Si se cuida de los montes, y plantas como conviene, y de hacer semilleros para sembrar árboles, que distribuir á los vecinos para sus plantaciones. 5. Si en los *Pájitos* hay algunos desórdenes notables, que sean dignos de pronto remedio, si alterar por ahora las facultades de la Superintendencia. 6. Si para el manejo de los caudales públicos está establecida en todos los Pueblos del Partido, en que hay Propios, y Arbitrios, el *Arca de tres llaves*, ó se nota descuido en remitir las *Cuentas* á la Contaduría de la Provincia, ó colusiones reprehensibles. 7. Si se observan las órdenes circulares de 1764. para que los Religiosos no vivan de *Grangegor*, y se retiran á sus Claustreras, poniendo las Administraciones á cargo de séglares. 8. Si los Clerigos, ó Religiosos hacen de *Agentes*, ó *Administradores* de pleitos, y haciendas que no sean propias, en contravención á lo que tiene acordado el Consejo en Noviembre de 1764. 9. Si se ha arruinado, ó deteriorado alguna *industria*, ó *manifobra*, que pueda repararse; y de que medios se podrá usar para conseguirse su reparación, y adelantamiento á costa de los caudales públicos, ó de otros, segun el dueño á quien pertenezca. 10. Si hay algunos *despoblados* que pudieran recibir nuevo vecindario: quales son, quienes los disfrutarán, y su calidad. 11. Si hay *exentos* de cargas concejiles que puedan reformarse, para aliviar al vecindario, en quien recallen aquellas, de que se substraen los primeros. 12. Si hay *Hospitales*, ó *Casas de Misericordia*; como se administran, á que dirección están sujetas; y si hay algunos que reuníendose, é incorporándose á otros, pudieran ser más útiles al Común, ahorrando la administración separada: expresando quales sean; si son de Patronato de particulares, ó público, informándose de la fundación, de que pida copia, y de otras qualesquier obras pías destinadas á pobres, dote de huérfanas, estudios, y otros fines de utilidad pública, y de otros crímenes, y delitos, en que los nuestros Corregidores, y otras Justicias proceden de su Oficio; el

nues-

*Minus autem Juris est in usu, quād in usufructū, nam
īs, qui fundi nadum habet, usum, nihil ulterius habere
intelligunt, quād oleribus, pomis, floribus, fano, stra-
mentis, & lignis ad usum quotidianum utatur. In eoque
fundo baculēs ei morari licet, ut neque domino fundi
molestus sit, neque iis, per quos opera rusticā suum, im-
pedimentū, nec ulli alii jūs quod habet, aut locare, aut
vendere, aut gratis concedere potest: cum iis, qui usum
fructū habet, possit hanc omnia facere.*

Ubi, ut vides, in hoc potissimum differt usuarus ab usufructario, quod usuarus habet tantum ius utendi re aliena, & percipiendi solos fructus necessarios ad suum, siveque familiæ, & hospitium victimum, seu usum quotidianum, non tamen potest omnes fructus percipere, eosque suo arbitratu vendere, seu alienare. Ususfructarius autem habet ius utendi re aliena, & percipiendi omnes ejus fructus, eosque suo pleno arbitrio vendere, donare, & quoconque modo alienare. Hinc illi, cui usum dumtaxat horum reliquias est, potest quidem in ipsis deambulare, poma, olera, & alia que ibi nascentur ad suum, siveque familiæ, & hospitium victimum, seu usum quotidianum accipere; non tamen potest omnes fructus percipere, & eos pro suo arbitrio vendere, donare, seu alienare, sicuti potest is, cui ususfructus horum reliquias est. Similiter ille, cui reliquias est solus Usus vaccarum, & ovium, potest quidem illis uti ad arandum, stercorandum, & hujusmodi; non tamen potest percipere illarum feruum, vel lanam, neque lac, nisi in modica quantitate; & quantum ad victimum quotidianum indiger, nec ullimode potest alienare, ut totaliter potest ille; cui reliquias est Ususfructus, ut clare patet ex adultis *juribus*, & totius *ff.* & *Instit.* de *usu*, & *habitatione*, ubi varia alia exemplia ad id afferuntur, & concordant tot. *tit. ff.* & *Instit.* de *usufructu*. Vide verb. *Dominum art. 1.* n. 12.

co us consumptiblibus. Vide dict. verb. *Dominium artic.* i. num. 13. *Quasi ususfrui* tamem etiam in his constituti potest. Vide *ibid. num. 14* & *h. infra numer. 16*.

At quid frequentius, quam sua probrosa pacta celare
valeant per depositiones duorum, aut trium testium sing-
ulis ut iudicii fidem faciant, prout crimen difficili probat-
ur. **(1)** Est legitima dispositio, qua pater ratione ejus, pe-
nibus eorum bonis, modo à matre, ejusvè linea, consa-
hant, & eis reservatur proprietatis. **(2)** Determinatum par-
Sancta Ecclesie solemnitatis premisis, à parrochia pro-
ventitiorum, si pater vivat, transit ad eos cum ad res-
tente ave paterno, nepotum bona prædicta quoad us-
est sustinenda nam si per matrimonium sic contractum
non ad hunc verò pertinetib[us].

cos no queden sin punición, ni castigo.
(1) *L. 4. sup. prox. cit. lib. I.* Y porque los que dan á usuras, y hacen contratos usurarios lo hacen muy encubiertamente, porque por fallecimiento de prueba no se pueda encubrir la verdad, tenemos por bie que se pueda probar de esta guisa, que si fueren dos, ó tres, ó mas los que vinieren diciendo sobre jura de los Santos Evangelios, que recibieron algo de alguno á logro, que vala su testimonio, maguer que cada uno diga su hecho siendo las personas tales, que entonces lo que lo oyiere de librars que son de creer: otros habiendo algunas otras presunciones, y circunstancias, porque vea el que lo oyiere de juzgar, que es verdad lo que dicen:

vel potius usus facti simplex ac licitus omnino dependens à voluntate Domini Proprietatis. Vide *ibid.* n. 17.
Hinc usus simplex facti potest separari, & de facto separatur à dominio rei etiam unico usu consumptibilis.

Affertur, & solvitur notabilis instantia. Vide *ibid.* num. 19. § 20.

Vivente tamen a^o paterno, bona adventitia nepo- 1
tum quod ususfructum non pertinent ad patrem, sed ad ipsum avum paternum, ut clare evincitur ex cit.
*l. Cum oportet in princ. Cod. de bonis, que liberis. Et ratio est, quia fundamentum, & radix acquisitionis talis ususfructus est patria potestas: In hoc autem casu
potestas saltem in actu non residet apud patrem,
cum & ipse sit sub potestate patris sui, qui est avus
respectu nepotum ex filio, adeoque ususfructus bonorum
adventitorium nepotum pertinent ad ipsum avum,
non ad patrem.*

Ususfructus hereditatis reliete filio, sive à matre, sive ab alio sub hac lege, ut in ea nihil Juris acquirat pater, non spectat ad ipsum patrem, sed pleno Jure ad filium; sic expresse evincitur ex *Aucten. Excipliur Cod. de bonis, que liberis.* Et ratio est, quia unusquisque potest rebus suis imponere qualibet legem sibi benevolam, dummodo Juribus non obicitur. Talis autem hic imposita lex non obicitur Juribus concedentibus patri ususfructum in bonis adventivis filiorum, quia talia Jura non sunt prohibitiva, adeo ut explodat pacta, & leges, quæ à voluntate Testatorum apponi possunt; sed ea summa dispositiva, ut ususfructus, quando illud à testatore non fuit appositum, acquiratur pari.

Pater non acquirit usumfructum in hereditate adi-
ta à filio contra voluntatem ipsius patris: sic dicit habe-
re ex l. Cum non solum 8. in princip. §. 1. Vers. si-
ve è contrario, ff. de bonis que liberis. Et ratio est,
quia omnino dissonum ratione videatur, quod pater
commodum & usumfructum earum rerum acqui-
rit, quarum acquisitionis ipse restituit, arg. cap. Ex eo
38. de Regul. Juris in 6. lib: Ex eo non debet quis rati-
onem suam obtemperare, ut gaudijs pater qui fundit

gerit, cum enim ipse onera Matrimonii subeat, aequum est etiam fructus percipere.

Ad quem autem spectet, & transeat ususfructus dotis, cum solvitur, vel separatur Matrimonium. Vid. verba

Dos art. 1. & art. 3. & discurre pariformiter, sicut ibi.
Ususfructus rei potest esse materia dotis, seu tradi
in dotem. Sic expresse habetur ex 1. Dotis fructum 7.
§. 2.1. Si ususfructus 66. ff. de Jure dotum, 1. Usufruc-
tus 57. ff. *Soluto Matrimonio*, 1. Si Scrutus 18. & 1. Pro
oneribus 20. Cod. de Jure dotum. Et ratio clara est,
quia ususfructus ipsa potissimum potest degenerare ad
sustentanda onera Matrimonii.

Si uxor fuerit proprietaria, & dederit in dotem solum usumfructum, retenta sibi proprietate, soluto Matrimonio, ille ususfructus immediate, & ipso Jure reddit ad uxorem tamquam dominam proprietatis. Coll.

igitur clare ex cit. I. Si ususfructus 66. ff. de Jure dotum, ubi dicunt, quod ususfructus concessus in dotem ab alio domino propriatis, post divorvum non revertatur ad uxorem, utpote non dominam proprietatis, sed ad ipsum dominum proprietatis; ergo cum in nostro casu ipsa uxor fuerit domina proprietatis, ususfructus, dissoluto Matrimonio, illico revertitur ad ipsum, & consolidat cum proprieitate.

Si vero illum usumfructum concederit in dotem aliquis extraneus, sibi retenta proprietate, non reddit ipse, solum Matrimonio, ad uxorem, sed ad dictum proprietarium, textu expresso in lege cit. Si ususfructus 66. ff. de Jure dotum, ibi: *Quoniam duximus usumfructum à fructuario cedi non posse nisi domino proprietatis, & si extraneo cedatur, id est, ei, qui proprietatem non habeat, nihil ad eum transire, sed ad dominum proprietatis reservatum usumfructum.* Quomodo autem in tali hypothesi sit consulendum eidem uxori, ne post solutum Matrimonium indotata remaneat? habetur in cit. l. Ususfructus 66. ff. de Jure dotum, & in l. Ususfructus 59. ff. Soluto Matrimonio. Vide ibi.

Usfructarius fructus omnes ex re fructiferi percepere potest, etiam pensiones, ac redditus ex edificiis, ex aereis, & hujusmodi; textu expresso in leg. usfructu legit 7^a ff. de usfructu, ibi: Usfructu Legato omnis fructus rei ad Fructurarium pertinet, & ibidem §. 1. subjungitur: Quicunque redditus est, ad usfructurarium pertinet, quicunque obventiones sum ex edificiis, ex aereis, & ceteris, quicunque adiuncti sunt,

& concordat leg. Item 9. ff. eodem, ibi: Item si fundi
usufructus sui legatus, quidquid in fundo nascitur, quid-
quid inde percipi potest, ipsius fructus est. Et idem ha-
betur in leg. Arbores 56. §. 1. ff. eodem.

Item si apes in eo fundo sint, ad usufructuarium pertinent earum fructus, textu expresso in cit. l. Item §. t. ibi: Et si apes in eo fundo sint, earum quoque usus-fructus ad eum pertinet.

Item si in eo fundo sint lapidicinae, cretifodinae, arenifodinae, & hujusmodi, potes usufucturans erue re lapides, arenas, metalla &c. ita tamen ut agricultura nihil obsit, textu expresso in cit. l. Item §. 2. ibit Sed & si lapidicinae habeat, & lapidem cedere velit, vel cretifodinas habeat, vel arenas, omnibus his usurum Sabinum, & non alio, & non a se.

binus ait quasi bonum Patrum familias: *Quam seneniam puto veram: Et ibidem §. 3. subditur: sed si bac metra post usum fructum legatum sint inventa, cum totius agris relinguatur usus fructus, non partim, contineantur legato. Et idem expressius habetur in l. Si cuius rei 13. §. 5. ff. eod. ibi: *Inde quatuor est, an lapidicinas, vel crepidinas, vel arenofundas ipse instituisse posse. Et ego putio etiam ipsum instituisse posse, si non agri pars necessariarum huic rei occupatorum est. Prone die venas quo- niam lundiniorum & huiuscmodi costellorum,**

que lapidicinum, & hujusmodi metallorum, inquire poterit . . . & ceterorum fodinarum, vel quas paterfamilias institui, exerceere poterit, vel ipse instituere, si nihil agricultura nocebit.

Item

USUSFRUCTUS, USUS.

30 Item ad ususfructuarium spectat quod usumfructum incrementum alluvionis, si sit latens; si vero sit patens, ad dominum proprietarium, textu expresso in cit. l. Item §. 4. ibi: *Hic vicinus fructarius est, qui solet in eo, quod accessit, trahari, & placuit alluvionis quoque usumfructum ad fructuarium pertinere; Sed si Insula justa fundum in flumine nata sit, ejus usumfructum ad fructuarium non pertinere Pegasius scribit, licet proprietai accedat; est enim veluti proprium fundum, cuius ususfructus ad te non pertinet. Quia sententia non est sine ratione, nam ubi latitas incrementum, & ususfructus augetur; ubi autem appetere separatum, Fructuarium non accedit. Vide verb. Dominum art. 3. num. 46. ad 50.*

31 Iren ad ususfructuarium spectant venationes, & pescationes, textu expresso in cit. l. Item §. 5. ibi: *Aucupiorum quoque & venationum redditum Cassius ait l. 8. Juris Civilis ad fructuarium pertinere; ergo & pescationum.*

32 Ususfructarius potest fructus, vel utilitates rei fructiferi alteri donare, locare, vendere, concedere etiam invito domino, seu proprietario rei; dummodo tam ususfructus, seu ipsum Jus percipiendi fructus semper maneat penes ipsum usumfructuarium, cuius nomine alter fructus percipere potest. Sic habetur ex leg. Arboribus 12. §. 2. ff. de ususfructu, & de Communis testantur Spores tom. 1. tract. 8. in complement. VIII. Precept. Decalog. cap. 1. scilicet 1. num. 22. Layman lib. 3. tract. 1. cap. 6. num. 4. & alii.

33 Notanter autem dicitur: *Dummodo tamen ususfructus, seu Jus percipiendi fructus semper maneat penes ipsum usumfructuarium, & quia non potest ipsum usumfructum formale transire in alium extraneum à Proprietario, ita ut ipse extraneus sit formaliter proprio nomine usumfructarius, per textum in §. Finitur autem 3. Inisti. de ususfructu, ibi: Nam cedendo extra-neo nihil agitur, & in leg. Si ususfructus 66. de Jurodotum, ibi: Quoniam diximus usumfructum ad Fructuario cedi non posse, nisi Domino Proprietario, & si extraneo cedatur, id est, ei, qui proprietatem non habeat, nihil ad eum transire, sed ad Dominum proprietatis reversum usumfructum.*

34 Ususfructarius tenet rem proprietatis diligenter conservare, & ea tantum ratione ut, qua bonus, ac diligenter aliquis Paterfamilias propriis suis domesticis rebus uteretur, leg. Sed cum Fructarius 65. ff. de ususfructu, ibi: *Debet enim omne, quod diligens Paterfamilias in domo sua facit, & ipse facere. Nullimode enim potest ipsam rem proprietatis deteriorare, textu expresso in leg. Si cujus rei 13. §. 4. ff. de ususfructu, ibi: Fructuarium causam proprietatis deteriorare facere non debet, meliorem facere potest; & pater ex ipsam definitione ususfructus tradita supra num. 1. per praecisa hæc verba; ususfructus est Jus alienis rebus utendi, fruendi, salvo rerum substantia, l. ususfructu, & Instit. cod. tit.*

35 Unde non licet ususfructarius arbore frugiferas succidere, neque villam in fundo diruire, nec quicquam facere in perniciem proprietatis, textu expresso in leg. Si cujus rei 13. §. 4. ff. De ususfructu, ibi: *Non debet neque arbores frugiferas excidere, neque Villam diruire, nec quicquam facere in perniciem proprietatis.*

36 Item non licet immutare id, quod alicius prædicti decorandi causa, vel mere voluntatis gratia positum est, sive nequit cujusdam aditus arbores succidere sub prætextu pinguioris redditus promovendi, ibidem sementem frumenti faciendo, vel vineam instituendo, textu expresso in cit. leg. Si cujus rei §. 4. ibi: *Et si forte voluntarium fuit prædium, viridiaria, vel gestationes, vel deambulationes arboribus infrafructus opacas, atque amaras habens, non debet depercere, ut fortis horror olitorum faciat, vel aliud quid, quod ad redditum speleret.*

37 Potest tamen ususfructarius immutare alicius fundi qualitatem, si ipsa decorandi prædicti, vel voluntatis gratia non fuerit posita, & ex tali immutatione, v. gr. de silva in vineam, in agrum, in pratum, & humusmodi melioretur evidenter proprietas, textu expres-

so in cit. leg. Si cujus rei §. 5. ibi: *Et si forte in hoc quod insiruit, plus redditus sit, quam in vineis, vel arbustis, vel olivis, que fuerint, forsitan hec depercere poterit, siquidem ei permittitur meliorare proprietatem.*

Quamvis ususfructarius non possit arbores fructiferas succidere, potest tamen eas, ac alias mortuas sibi applicare: Dummodo totidem alias in earum locum substituat, textu expresso in leg. Agri 18. ff. de ususfructu, ibi: *Alii fructu legato, in locum demoriarum arborum alias substituenda sunt, & priores ad Fructuarium pertinent.*

Si autem magna quantitas arborum ex silva vi ventorum, seu violento tempestasi impetu depercatur, tunc ipsa arbores utpote notabiliter partem fundi efficiuntur, debentur Proprietario suis sumptibus exportandæ sine ullo incommodo ususfructuarium. Colligitur ex lego Proculius 19. §. 1. ff. de ususfructu, ibi: *Si arbores vento deflexas Dominus non tollas, per quod inconnubior (is) sit ususfructus, vel iter, ratiō actionibus ususfructuario cum ex experientia, & concordat etiam l. Arboribus evulsiis 12. ff. eod. ubi ususfructario conceditur solum facultas adhibendis ex dictis evulsiis arboribus quot ad reflectionem adificili ususfructui obnoxii, & merum suum usum (si non habet unde utatur ligno) sunt necessaria, ibi: *Arboribus evulsiis, vel vi ventorum dejectis usque ad usum suum & villa posse ususfructuarium ferre, Labeo ait: Nec materia cum pro ligno usuram, se habeat, unde utatur ligno. Quam sententia potio veram, alioquin, & si totus ager sit hinc casum passus, omnes arbores auferret Fructarius; Materiam tamen ipsam succidere, quantum ad Ville reflectionem putat posse. Quemadmodum calorem, inquit, coquere, vel arenam fodere, aliud quid adifici necessarium sumere.**

Ususfructarius adiūcum, quamvis possit fenestras ad 40 lumen necessarias aperire, colores, & picturas, & marmora immittere, & quidquid ad domus ornatum conductit, facere, non tamen potest dictas transformare, vel conjungere, aut separare, nec aditus, porticus, vestre, vel refugia aperire, vel atrium mutare, vel viridiaria ad alium modum convertere; excoleat enim, quod inventit, potest, qualitate ædium non immutata, item nequit adificium alium tollere, nec domum per conacula, & diversoria dividere, &c. textu expresso in cit. l. Si cujus rei 13. §. 7. & 8. ff. de ususfructu.

Ususfructarius, cui legatus est ususfructus gregis, v. gr. mille vervecum ad certum tempus, tenet dicto tempore elapse eundem vervecum numerum Proprietario consignare, & in locum capitum defunctorum totidem alia capita supplere, textu expresso in l. Venus fuit 68. §. ff. de ususfructu, ibi: *Plane si gregis, vel armarii sit ususfructus legatus, debet ex agnitis gregem supplere, id est, in locum capitum defundendum. Et concordat l. Quid ergo 7. §. 2. ff. eod. ibi: Si decesserit fatus, periculum erit Fructuarium, non Proprietarii, & necesse habebit alios fatus submittere. Unde Gajus Cassius lib. 8. scribit, carmen fatus demortui ad Fructuarium pertinere.*

41 Ususfructarius, cui legatus est ususfructus gregis, v. gr. mille vervecum ad certum tempus, tenet dicto tempore elapse eundem vervecum numerum Proprietario consignare, & in locum capitum defunctorum totidem alia capita supplere, textu expresso in l. Venus fuit 68. §. ff. de ususfructu, ibi: *Plane si gregis, vel armarii sit ususfructus legatus, debet ex agnitis gregem supplere, id est, in locum capitum defundendum. Et concordat l. Quid ergo 7. §. 2. ff. eod. ibi: Si decesserit fatus, periculum erit Fructuarium, non Proprietarii, & necesse habebit alios fatus submittere. Unde Gajus Cassius lib. 8. scribit, carmen fatus demortui ad Fructuarium pertinere.*

42 Ususfructarius totus esset constitutus in quibusdam solis singularibus animalibus, qua non possent alia producere, ut muli, seu in uno dumtaxat equo, tunc ususfructarius teneretur solum ad reddendum, quod elapo tali tempore superetes adesset, nec obligaretur ad id, quod circa illius culpam interisset, supplendum, cit. l. quid ergo §. 3. ibi: *Sed quod dicitur debere cum submittere, totus verum est, quales gregis, vel armarii, vel equitis, id est, universitatis ususfructus legatus est; Ceterum singulorum Capitum nihil supplet.*

43 Ususfructarius incipit usum capere a momento, quo testator mortuus est. Unde si Testator reliquerit pendentes fructus jam maturos, eos percipit ususfructarius, textu expresso in l. Si pendentes 27. ff. de ususfructu, ibi: *Si pendentes fructus jam maturos reliquerit Testator, Fructuarium eos feret, si die legati cedenteibus pendentes deprehendisset, nam & stantes fructus ad Fructuarium pertinet.*

44 Ad ususfructuarium heredes spectant ligna reperta jam successa in silva cædua, sicuti & frumenta jam demessa ac alii hujusmodi jam succisa, & ad huc in fundo ususfructus existentia. Ad Proprietarium autem spectant solum ea quæ adhuc remanent succidenda, vel demenda die decessus ipsius ususfructarii, textu expresso in l. Si Fructarius 13. ff. Quibus modis fructus amittitur, ibi: *Si Fructarius messem fecit, & decessit stipulam, que in messe jacet, heredis ejus esse, Labeo ait, spicam, que terra tangunt, Domini fundi esse, fructumque percipi, spica, aut fano caso, aut uva adempta, aut excussa olea, quamvis nondum tritum frumentum.*

45 Ususfructarius generat ad susinenda, & solventia omnia onera rerum, quarum ususfructus gaudet, ut sunt tributa publica, vedi galla, census, pensiones, omnesque alia obligations, etiamque prædicta omnia post institutionem usumfructum supervenientes. Communi, per textum expressum in l. Si pendentes 27. §. 3. & 4. ff. de ususfructu, & l. Quibus 18. ff. de ura, ususfructu. Et ratio clara est, quia secundum naturam est, quod qui sentit communidem, sentiat & onus, per textum in l. Secundum naturam 10. ff. de Reg. Jur. & cap. Qui sentit 55. de Reg. Jur. in 6.

46 Dominus, seu proprietarius nihil potest nec ad-

USUSFRUCTUS, USUS.

centa fierint, ususfructus specialiter ædium legatus peti non potest, bonorum autem ususfructu legato, area ususfructus peti poterit, quoniam qui bonorum suorum ususfructum legat, non solum eorum, que in specie sunt, sed & substantia omnis ususfructum legare videtur, in substantia autem bonorum etiam area est.

47 Idem quoque dicendum est de ususfructario, cui legatus est ususfructus fundi ruralis, in quo constructa sit villa, seu domus, & ex aliquo casu destruatur; tunc enim ususfructuarium Jus suum conservabit in ipsa area sua, quæ relinquetur, cum sin quædam quasi accessio, atque in partem veniat universi prædicti boni; textu expresso in l. Fundi 8. ff. Quibus modis ususfructus amittitur, ibi: *Fundi ususfructu legato, si villa diruta sit, ususfructus non exsinguetur (quia villa fundi accessio est) non magis, quam si arbores deciderint. Et concordat l. Sed & eo 9. ff. eod. ibi: Sed & eo quoque solo, in quo sit villa, ut, prius poterit.*

48 Ususfructarius sit reliquias pluribus ususfructuaris conjunctum, uno eorum decadent, ejus portio accrescit alii, & non revertitur ad Proprietarium, textu expresso in l. Quoties 1. ff. de ususfructu ad crescendo, ibi: *Quoties ususfructus legatus est, ita inter Fructuarios est jus ad crescendo, si conjunctum sit ususfructus reliquias. Et concordat l. Si mulier 8. ff. eod. ibi: Si mulier liberis suis ususfructus legatur, amissis liberis, ea ususfructum habet, sed & mare mortua liberi ejus nichilominus habent Jura ad crescendo. E contra autem si ususfructus sit reliquias pluribus non conjunctum, sed separatis, assignatae culque sua distincta portione, textu expresso in cit. l. Quoties, ibi: *Ceterum si separatis unicuique partis rei ususfructus sit reliquias, sine dubio jus ad crescendo cessat.**

49 Ususfructarius tenet sui sumptibus ædificia reficer quoque usque saria testa habeat: *At vero si qua verustate corrueant, non teneretur ille suis impensis reficere. Immo si quid ultra quam impendi debeat, impendit, poterit illud iuridice a Proprietario repetrere, l. Ususfructu 7. §. 2. ff. de ususfructu, ibi: Quoniam igitur omnis fructus rei ad eum pertinet, reficere quoque eum ad arbitrum cogi Celsus scribit lib. 18. Digestorum. Hoc tamen ut sarta testa habeant. Si quidam verustate corrueant, neutrum cogi reficere. Et l. Eum, ad quem 7. Cod. de ususfructu, & habitatione, ibi: *Eum ad quem ususfructus pertinet sarta testa suis sumptibus præstare debere, explorati Juris est. Prout de si quid ultra quam impendi debeat erogatum potest docere, solemniter reposcat.**

50 Ususfructarius, cui legatus est ususfructus gregis, v. gr. mille vervecum ad certum tempus, tenet dicto tempore elapse eundem vervecum numerum Proprietario consignare, & in locum capitum defunctorum totidem alia capita supplere, textu expresso in l. Venus fuit 68. §. ff. de ususfructu, ibi: *Plane si gregis, vel armarii sit ususfructus legatus, debet ex agnatis gregem supplere, id est, in locum capitum defundendum. Et concordat l. Quid ergo 7. §. 2. ff. eod. ibi: Si decesserit fatus, periculum erit Fructuarium, non Proprietarii, & necesse habebit alios fatus submittere. Unde Gajus Cassius lib. 8. scribit, carmen fatus demortui ad Fructuarium pertinere.*

51 Ususfructarius potest interrumpere locationem factam à Proprietario, textu expresso in l. Arbores 59. §. 1. ff. de ususfructu, ibi: *Quidquid in fundo nascitur, quidquid inde percipitur, ad Fructuarium pertinet, pensiones quoque jam ante locatorum agrorum, si ipse quoque specialiter comprehendere sint, sed & ad exemplum venditionis nisi fuerint specialiter exceptio, potest ususfructuarium condulorem expellere.*

52 Hæres, seu Legatus Testatoris tenent præstatam ususfructario viam, & transitum necessarium ad utendum aliqui ususfructu, textu expresso in l. In fundo 1. §. 1. ff. Si ususfructus petatur, ibi: *Si ususfructus legatus administriculus egit, rime quibus utrui quis non potest, & idem si ususfructus legatur, necesse est tamen, ut sequatur eum aditus. Et ibidem §. 2. subjunction: Sed si ususfructus sit legatus ad quem aditus non est per hereditarium fundum, ex Testamento uique agendo Fructuarium consequetur, ut cum aditus sibi præstetur ususfructus. Et ibidem §. 2. additum: *Utrum autem aditus tantum & iter, an vero & via debeat Fructuario legato ei ususfructu, Pomponius l. 5. dubitat, & reple patet, prout ususfructus percipio desiderat hoc ei præstandum. Et concordat l. Damna 15. 1. ff. de usu, ususfructu, ibi: Si Fructuarium ad fundum aliunde viam non habeat, quād per illum fundum, qui legatus est, an Fructuario servitus debeatur? Respondit: Quemadmodum si in hereditate esset fundus, per quem Fructuario potest præstari via, secundum voluntatem defuncti videtur id exigere ab herede. Ita & in hac specie non alter concedendum esse Legatio fundum vindicare, nisi prius Jus transeundi ususfructario præstet.**

53 Ususfructarius generat ad susinenda, & solventia omnia onera rerum, quarum ususfructus gaudet, ut sunt tributa publica, vedi galla, census, pensiones, omnesque alia obligations, etiamque prædicta omnia post institutionem usumfructum supervenientes. Communi, per textum expressum in l. Si pendentes 27. §. 3. & 4. ff. de ususfructu, & l. Quibus 18. ff. de ura, ususfructu. Et ratio clara est, quia secundum naturam est, quod qui sentit communidem, sentiat & onus, per textum in l. Secundum naturam 10. ff. de Reg. Jur. & cap. Qui sentit 55. de Reg. Jur. in 6.

54 Dominus, seu proprietarius nihil potest nec ad-

sum, aut oleum factum, vel vindemia coacta sit. Sed ut verum est, quod de oleo excusa scriptis, ita aliter observandum de ea olea, que per se deciderit, Julianus ait. Fructuarii fructus tunc fieri, cum ea percepit, bona fidei autem possessori max quidem à solo separari sim. Et concordat l. In singulis 8. ff. de annuis legatis, ibi: *Cum fructarius etiam maturis fructibus, nondum tandem percepit, heredi suo fructus non relinet.*

55 Si ususfructus sit reliquias pluribus ususfructuaris

conjugatum, uno eorum decadent, ejus portio accrescit alii, & non revertitur ad Proprietarium, textu expresso in l. Quoties 1. ff. de ususfructu ad crescendo, ibi: *Quoties ususfructus legatus est, ita inter Fructuarios est jus ad crescendo, si conjunctum sit ususfructus reliquias. Et concordat l. Si mulier 8. ff. eod. ibi: Si mulier liberis suis ususfructus legatur, amissis liberis, ea ususfructum habet, sed & mare mortua liberi ejus nichilominus habent Jura ad crescendo. E contra autem si ususfructus sit reliquias pluribus non conjunctum, sed separatis, assignatae culque sua distincta portione, textu expresso in cit. l. Quoties, ibi: *Ceterum si separatis unicuique partis rei ususfructus sit reliquias, sine dubio jus ad crescendo cessat.**

56 Ususfructarius tenet sui sumptibus ususfructuaris

conjugatum, uno eorum decadent, ejus portio accrescit alii, & non revertitur ad Proprietarium, textu expresso in l. Quoties 1. ff. de ususfructu, ibi: *Quoties ususfructus legatus est, ita inter Fructuarios est jus ad crescendo, si conjunctum sit ususfructus reliquias. Et concordat l. Si mulier 8. ff. eod. ibi: Si mulier liberis suis ususfructus legatur, amissis liberis, ea ususfructum habet, sed & mare mortua liberi ejus nichilominus habent Jura ad crescendo. E contra autem si ususfructus sit reliquias pluribus non conjunctum, sed separatis, assignatae culque sua distincta portione, textu expresso in cit. l. Quoties, ibi: *Ceterum si separatis unicuique partis rei ususfructus sit reliquias, sine dubio jus ad crescendo cessat.**

57 Ususfructarius tenet sui sumptibus ususfructuaris

conjugatum, uno eorum decadent, ejus portio accrescit alii, & non revertitur ad Proprietarium, textu expresso in l. Quoties 1. ff. de ususfructu, ibi: *Quoties ususfructus legatus est, ita inter Fructuarios est jus ad crescendo, si conjunctum sit ususfructus reliquias. Et concordat l. Si mulier 8. ff. eod. ibi: Si mulier liberis suis ususfructus legatur, amissis liberis, ea ususfructum habet, sed & mare mortua liberi ejus nichilominus habent Jura ad crescendo. E contra autem si ususfructus sit reliquias pluribus non conjunctum, sed separatis, assignatae culque sua distincta portione, textu expresso in cit. l. Quoties, ibi: *Ceterum si separatis unicuique partis rei ususfructus sit reliquias, sine dubio jus ad crescendo cessat.**

58 Ususfructarius generat ad susinenda, & solventia

omnia onera rerum, quarum ususfructus gaudet,

ut sunt tributa publica, vedi galla, census, pensiones,

omnesque alia obligations, etiamque prædicta omnia

post institutionem usumfructum supervenientes. Com-

munis, per textum expressum in l. Si pendentes 27.

§. 3. & 4. ff. de ususfructu, & l. Quibus 18. ff. de ura,

ususfructu. Et ratio clara est, quia secundum natu-

ram est, quod qui sentit communidem, sentiat & onus,

per textum in l. Secundum naturam 10. ff. de Reg. Jur.

& cap. Qui sentit 55. de Reg. Jur. in 6.

59 Dominus, seu proprietarius nihil potest nec ad-

de-

re-

de-

re

USUSFRUCTUS, USUS.

- dere, nec minuere, aut mutare in locis, aut in rebus obnoxii ususfructui, id est, neque iniuste aliquod adi-
ficium demoliri, aut altius tollere, sive silvas quam-
dam excidere, nisi de consensu expresso ususfructari,
etiam per id fundus ususfructus redderetur eviden-
ter melior. *Communis*, per textus expressos in variis
Legibus, & signanter in l. Ususfructu legato 7. §. 1.
ff. de ususfructu, l. Sed si is 7. ff. eod. l. Si ab hære-
de 2. ff. Si Ususfructus petatur.
- 55 Dominus seu Proprietarius, aut quisquis alius, ad
quem spectat fundi Ususfructus, de Jure potest exige-
re ab Ususfructario quascumque cautions necessa-
rias ad conservationem predicti fundi, & integrum
restitucionem finito tempore ususfructus, & Ususfruc-
tuarius tenetur dictas cautions ei prestare, nisi vi ti-
tuli sui ab hoc onere eximatur. *Communis*, per claros
textus in l. Ususfructu legato 7. l. Si cu-
jus 1. ff. Ususfructarius quemadmodum caveat, l. De
die 8. §. 4. ff. qui satisfare coguntur, l. Si ususfruc-
tus 1. ff. Ususfructu 4. Cod. de Ususfructu, cum simili-
bus.
- 56 Et a fortiori idonea cautio exigi potest, & presta-
ri debet in quasi ususfructu earum rerum, que usu con-
sumuntur, ut expresse habetur in l. Sed de pecunia 2.
l. Ergo cautio 4. l. Hoc Senatusconsultum 5. l. Si ibi 6.
l. Si vini, olei 7. l. Tribus 8. ff. de ususfructu earum re-
rum, que usu consumuntur, & in cap. Dum constat 8.
de pignoribus. Quamvis enim in rebus usu consumpti-
bilibus (uti sunt vinum, frumentum, oleum, vestimenta)
cum proxima est pecunia numerata, namque ipso usu assidua permutatione quadammodo extingui-
tur, ut expresse habetur, et in §. Constitutus 2.
Institut. de ususfructu, & consumitu, si non in sua
entity, satem in dominio) non possit proprie consi-
titui ususfructus, cum si impossibilis earum unus,
salva manente rel substantia, ex quo talis unus in con-
sumptione consistat. Quasi usumfructum tamen etiam
in his constitui posse utilitas gratia statutum est in
l. Senatus censuit 1. & l. Sed de pecunia 2. cum aliis
tot. iii. ff. De ususfructu earum rerum, que usu consumun-
tur, & cir. 2. Constitut. de ususfructu. Ea
tamen conditione, ut si legetur aliqui ususfructus omni-
nium bonorum, aut quorundam, que usu con-
sumuntur, bona usu consumptibilia tradantur astimata;
& acquiratur ab ususfructario eorum dominium cum
obligatione reddendi astimationem, transactio tempore
usufructus, prestita ad id idonea cautione, ut patet
in supra citatis Iuribus. Vide verb. Dominum art. 1.
num. 13. & 14.
- 57 Ususfructus finitur variis modis. Primo cessione
mutus, utpote si aut ususfructarius cedat usumfruc-
tum Proprietario, aut Proprietarius proprietatem rel
transferat in ususfructarium, textu expresso in §. Fi-
nitur 2. Instit. de ususfructu, ibi: Item finitur ususfruc-
tus si Domino Proprietatis ab ususfructario cedatur, vel
ex contrario si ususfructarius Proprietatem rei adquisi-
rit, que res consolidatio appellatur.
- 58 Secundo finitur ususfructus, si res ususfructui ob-
noxia tota pereat, v. gr. tota domus sit casuali incen-
dio combusta, & hujusmodi; tunc enim non remanet
usufructus, nec quantum ad locum in quo ipsa domus
construxa erat, nec quantum ad ligna, & clementia
alias res; ex quibus erat composita; l. Quoties 34.
§. 2. ff. de ususfructu, l. Reperi potest 5. §. 2. ff. Quibus
modis ususfructus amittitur, & §. Finitur autem 3. Ins-
titut. de ususfructu, cum similibus. Vide supra n. 41. 42.
& 43. & observa ut ibi.
- 59 Tertio finitur ususfructus conditionis eventu, quan-
do Jus ususfructu fruendi intra limites illius condicio-
nis totum continetur, textu expresso in l. Si sub condi-
tione 16. ff. Quibus modis ususfructus, vel usu amittitur,
ibi: Si sub conditione mibi legatus sit usus, me-
diisque tempore sit penes heredem, potest heres usumfruc-
tum alii legare. Que res facit, ut si conditio extiterit
mei legati, ususfructus ad herede reliktus finitur.
- 60 Quarto finitur, cum finitus est tempus, ad quod
usufructus alteri legatur, seu concessus est, l. Am-
plius pravidiit, patrem ademergo sibi ususfructu onus Ad-
ministracionis sponte decinaturum. Interim si pater
vel administrare, huic admittendum esse reor, cum
similibus.
- biguitatem 12. Cod. de ususfructu, l. Sicut in annos 3.
ff. Quibus modis ususfructuaris, vel usus amittitur, cum
similibus.
- Quinto finitur, cum Testator rem ususfructui ob-
noxiam in Testamento reliquam ante mortem nihil quid-
quam mutato suo Testamento immutat, ut si aliqui
reliquiter ususfructum certi agri, & postea ipsum
agrum in adiificium immutet, seu in eo adiificium constat,
& hujusmodi; tunc enim talis immutatio aper-
te designat ipsius voluntatis immutacionem, & lega-
tum proinde penitus extinguit, & legatum illud totum
pertineret ad agrum, qui non amplius extat. Sic ex-
presse habetur in l. Repeti 5. §. 3. ff. Quibus modis usus-
fructus, vel usus amittitur, ibi: Si area sit ususfructus
legatus, & in ea adiificium sit positum, rem mutari, &
ususfructum extinguit constat. Et concordat l. Quid tam-
en 10. §. ff. eod. ibi: Certe Silva ususfructu legato, si
Silva casa illius stationes fuerint fuligine, sine dubio usus-
fructus extinguitur.
- Sexto finitur morte, tum naturali, tum civili Usu-
fructuari. *Communis*, per text. in §. Finitur autem 3.
Institut. de ususfructu, l. Sicut 3. §. ff. Quibus modis usus-
fructus, vel usus amittitur, l. Si Patri 2. & l. Corrup-
tionem ususfructu 16. §. 1. & 2. Cod. de ususfructu &
habitatione, cum similibus.
- Si ususfructarius fiat Religiosus, & Professionem 63
emitat in Religione incapaci bonorum stabiliun in
communi, tunc ususfructus extinguitur, & consolidatur
cum proprietate Domini. Sic communis DD. sententia
cum Layman 1. 3. tract. 1. cap. 6. n. 6. vers. Dico secun-
do, Sporer loc. cit. num. 24. Sanchez lib. 7. moral. c. 13.
num. 53. Azor. tom. 2. lib. 2. cap. 22. quatt. 4. Molina
1. tract. 2. disp. 9. & alii. Et ratio est, quia usus-
fructus est Jus personale, quod una cum persona extin-
guitur, sive per mortem naturalem, sive per mortem
civilem, quia Persona fiat omnino incapax ususfructus,
arg. §. Finitur 3. Instit. de ususfructu. Atqui per profes-
sionem in Religione incapaci bonorum stabiliun in
communi Persona Professa fit omnino incapax usus-
fructus tam in propria Persona, quam in communi, ut
de patet; ergo &c.
- Si autem ususfructarius fiat Religiosus, & Pro-
fessionem emitat in monasterio capaci bonorum stabiliun
in communi, tunc ususfructus devolvitur ad mo-
nasterium, quo contemplatione Monachus frui poterit,
quandiu est vivit. Sic tenet Sanchez loc. cit. num. 27.
Spoter loc. cit. num. 24. Layman loc. cit. vers. Sed de aliis,
Molina loc. cit. disp. 9. & alii passim, arg. Auth-
tent. Ingressi, Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis. Et ratio
est, quia per professionem in monasterio capaci bono-
rum stabiliun persona retinet adhuc capacitatem usus-
fructus pro Monasterio, cum in cit. Authent. Ingressi,
& Authent. de Monachis, §. Illud quoque expresse dicatur,
quod bona una cum persona, seu tamquam ac-
cessoria persona tradi debeant Monasterio.
- Alia ad rem: Vide Verb. Bona, Dominum, Ma-
ritus, Mellioramenta, Pater, Uxor.
- 64 Posse patri in bonis adventitiae filii prohiberi
et ususfructum, & hujusmodi; tunc enim non remanet
usufructus, nec quantum ad locum in quo ipsa domus
construxa erat, nec quantum ad ligna, & clementia
alias res; ex quibus erat composita; l. Quoties 34.
§. 2. ff. de ususfructu, l. Reperi potest 5. §. 2. ff. Quibus
modis ususfructus amittitur, & §. Finitur autem 3. Ins-
titut. de ususfructu, cum similibus. Vide supra n. 41. 42.
& 43. & observa ut ibi.
- 65 Tertio finitur ususfructus conditionis eventu, quan-
do Jus ususfructu fruendi intra limites illius condicio-
nis totum continetur, textu expresso in l. Si sub condi-
tione 16. ff. Quibus modis ususfructus, vel usu amittitur,
ibi: Si sub conditione mibi legatus sit usus, me-
diisque tempore sit penes heredem, potest heres usumfruc-
tum alii legare. Que res facit, ut si conditio extiterit
mei legati, ususfructus ad herede reliktus finitur.
- 66 Quarto finitur, cum finitus est tempus, ad quod
usufructus alteri legatur, seu concessus est, l. Am-
plius pravidiit, patrem ademergo sibi ususfructu onus Ad-
ministracionis sponte decinaturum. Interim si pater
vel administrare, huic admittendum esse reor, cum
similibus.

USUSFRUCTUS, USUS.

satis sit, quod remotus à lege haud sit, nec privatio
usufructus privationem continet administrationis, ad
Text. in leg. fin. §. 1. Cod. de bon. qua liberis.

Aliud vero erit, si Testator patri administrationem
quoque admisseret, ut firmant Hartman. Pistor. lib. 4.
quest. 11. num. 13. Carpov. Jurisprud. Forens. p. 2.
Constitut. 10. defin. 11. Addit. Castell. de Usufructu cap. 3.
num. 59. & sequent. (Vide circa materiam ad Usufructu-
m, & Usu Spectantem, lit. S. pag. 318.)

Page. 736 col. 2. sig.

(De ususfructuari facultate arbores succidendi in
hoc verbo agitur; ad omnium instructionem non solum
sufficit praesens materia, nam in multis etiam proprieta-
riis facultates restringuntur; quapropter vide lit. P.
pag. 7. & in Supplement. Ordin. tom. 10. ex pag. 132.
col. 2. ad 138. consequenterque, memoria his omnibus
comendatis, non offici perfecit Reg. Sched. 17. Ju-
nii ann. 1783. scilicet. Don Carlos por la gracia de
Dios: Sabed, que hallandose informado el Rey Don
Fernando el Sexto mi amado hermano de los perjuicios
que se seguian al Comun de estos Reynos con las cre-
cidas postiones de Poder que se extrahian de ellos
a paises estranos; por Real orden de treinta y uno
de Enero de mil setecientos quarenta y nueve tuvo
a bien prohibir enteramente la extraccion fuera de es-
tos Reynos del citado Esparto en rama: enterado Yo
despues de los motivos que obligaron á esta prohibi-
cion, y de las razones que medfaban para permitir su
extraccion, como de la variedad de dictámenes que
se produxeron sobre este particular, por otra Real
orden mia de veinte y cinco de Marzo de mil sete-
cientos y sesenta vine en resolver como conveniente
al comun beneficio de mis vasallos, que se permitiese
la extraccion de este genero fuera de mis dominios,
con la precisa calidad de que al Esparto en rama se
aumentasen algo los derechos de salida, y que al ma-
nufacturado se le moderasen con proporcion á que se
facilitase su comercio. Sin embargo de que éste fue el
objeto que obligó á aquella providencia, habiendo lle-
gado ahora á mi Real noticia por los varios Expedien-
tes que penden en el mi Consejo la alteración que han-
tomado los precios en los filetes, soguilas y otras cos-
tas que se ejecutan del Esparto, quise enterarme de
 quanto ocurría en este particular, á cuyo fin mandé
tomar los informes que parecieron convenientes. Y re-
sultando de todo la mucha extraccion que se hace del
Esparto en rama fuera del Reyno, y el ningun cui-
dado y economia que se ha puesto en conservar las
atocas que le producen; y deseanndo evitar estos daños
y los que se causan á las fábricas establecidas de di-
cho genero en estos mis Reynos, por Real orden de
quince de Abril de este año se ha comunicado al
mi Consejo la resolución que me ha parecido corres-
pondiente tomar en el asunto, para que disponga su
publicacion, con la imposición de algunas penas á los
que arrancan las atocas, fixacion de reglas para el
tiempo y modo en que se ha de coger aquél, y pa-
ra que tome las demás providencias que al mismo efecto
se consideré oportunas. Publicada en el mi Consejo
esta mi Real resolución, en su visita y de lo que sobre
el modo de su ejecución expusieron mis Fiscales, acor-
dó entre otras cosas expedir esta mi Cédula: Por la qual
prohibo la extraccion del Esparto en rama fuera del
Reyno, con arreglo á la Real orden de treinta y uno
de Enero de mil setecientos quarenta y nueve expre-
samente por mis Reynos, ut retineant aliquam elemosynarum
portionem pro expensis manutencionis ecclesie, altaria-
rum, inservientium, paramentorum, luminum, vini,
hostia & similium; habetur responsio Sacrae Congre-
gationis Concil. in ejusdem declarationibus confirmatis
ab Innocentio XIII. constitut. incip. Nuper à Congre-
gatione... ubi ad septimum expresse respondit: Per-
mitendum non esse, ut Ecclesie, & loca pia, seu illo-
rum Administratores ex elemosynis Missarum celebran-
darum ullam utcumque minimam portionem retineant
ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebra-
tione; nisi cum Ecclesie, & loca pia alios non habent redi-
ctus, quos in usum earumdem expensarum erogare li-
cite possint; & tunc quam portionem retinebunt, nullaten-
tus debere excedere valorum expensarum, quae pro ipso
ut tantum Misse Sacrifice necessario sunt subeundae,
& nibilominus eo etiam caruendum esse, ut ex pecu-
niis, que superunt, expensis ut supra dedubius, absolu-

ta hornos y otros fines, bajo la pena de quatro rea-
les por la primera vez por cada atocha, ocho por la
segunda, y doce por la tercera con la misma aplica-
cion, y agravándose estas penas á proporción del ex-
ceso y circunstancias: Y os mando á todos, y á cada
uno de vos en vuestros Llugares, distritos y jurisdic-
ciones vecinas la citada mi Real resolución, y la guar-
déis, cumpláis y executéis, y hagáis guardar, cum-
plir y executar en todo y por todo como en ella se
contiene, sin contravenirla ni permitir que contravenga
en manera alguna, dando para que tenga su debido
cumplimiento las órdenes, autos y providencias que
convengan, haciéndolas publicar por vando, para que
no pueda alegar ignorancia; en intelligencia de que
sobre fixacion de reglas para el tiempo y modo en que
se ha de coger el Esparto, queda el mi Consejo tra-
tando de acordar las que convenga establecer, para
que tengan debida ejecucion mi Reales intenciones;
que así es mi voluntad, &c.)

UTENSILIA.

U
TENSILIA Sacra pro Missa quotidiana taxata fuerunt:
1 à Sacr. Congreg. Conc. ad rationem Scutorum quatuor
pro quolibet anno. Sic testatur Monacell. tom. 4. sup-
plement. ad 2. tom. num. 181. ubi sic precise habet: Quo-
ad contributionem pro Utensiliis Sacristia Sacr. Congr.
Congr. Concil. in una Romana Legati Missarum pro Ar-
chiconfraternitate S. Mariz de Plancu sub die 26. Martii
1679. ita rescriptis: Taxandum esse elemosynam ad
rationem elemosyne manualis in Urbe currentis, detrac-
tis tamen ex iisdem inquit hereditariis scutis quatuor
pro singula Misra quotidiana ratione Sacr. Suppel-
letilium pro bujus Misra celebratione. Legatum autem
conceptum erat his verbis: Di far celebrare tante Mis-
se l' anno quanto ne comporteranno li frutti della sua Ere-
dità. Lib. 49. Decret. fol. 109.

Parochi non tenentur subministrare Capellanis, seu
Presbyteris in suis ecclesiis parochialibus celebrare vo-
lentibus, paramenta, & alia necessaria; nec ad id pos-
sun per Episcopos cogi, sed tantum hortari. Sacra
Congr. Episcop. & Regul. in Montisalvi 15. Maii 1699.
Non obstante solito Sacr. Congr. Rit. in Egitanien. 10.
Junii 1692. confirmata in Suanen, 31. Maij 1698. apud
Monacell. tom. 1. tit. 6. formul. 18. num. 6.

Utensilia Sacra non tenentur Rector Ecclesie sub-
ministrare illis Sacerdotibus, qui in eadem celebrant
obligatione beneficii, seu capellania; quatenus vero
permittat, seu recipiat Missas adventitias in sua Ec-
clesia celebrari; tenentur ad dictam subministracionem;
non potest demum cogi ad admittendas Missas adventit-
ias, nisi solitus Sacris Utensiliis, Sacra Congreg.
Concil. in Dertibonen. 7. Julii 1726. ad 11. dub. apud
Ursayam in 2. Miscellan. Sacro, & profano lit. V. nu-
mer. 67. Vide ipsum etiam tom. 7. part. 1. discept. 14.
per tot.

Ad dubium, an permitendum sit Administratori-
bus Ecclesiarum, ut retineant aliquam elemosynarum
portionem pro expensis manutencionis ecclesie, altaria-
rum, inservientium, paramentorum, luminum, vini,
hostia & similium; habetur responsio Sacrae Congre-
gationis Concil. in ejusdem declarationibus confirmatis
ab Innocentio XIII. constitut. incip. Nuper à Congre-
gatione... ubi ad septimum expresse respondit: Per-
mitendum non esse, ut Ecclesie, & loca pia, seu illo-
rum Administratores ex elemosynis Missarum celebran-
darum ullam utcumque minimam portionem retineant
ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebra-
tione; nisi cum Ecclesie, & loca pia alios non habent redi-
ctus, quos in usum earumdem expensarum erogare li-
cite possint; & tunc quam portionem retinebunt, nullaten-
tus debere excedere valorum expensarum, quae pro ipso
ut tantum Misse Sacrifice necessario sunt subeundae,
& nibilominus eo etiam caruendum esse, ut ex pecu-
niis, que superunt, expensis ut supra dedubius, absolu-